

Musikförläggare Holger Andersson, innehavare av AB Nordisk folkmusik i Göteborg, studerar häftet 56 sörmåländska låtar, som fått synnerligen god kritik.

Sörmåländsk folkmusik finner marknad i USA

Det är inte alls otroligt att invånarna i Californien inom en relativt snar framtid får

lyssna till Visa om Nyköpings gästabad och annan
Forts. på sidan 3.

sörmåländsk folkmusik i ord och toner genom televisionstjärnan Helena Sundgren. I dagarna har nämligen häftet 56 sörmåländska låtar utkommit på AB Nordisk Folkmusik i Göteborg o. den amerikanska sångerskan har genom musikförläggare Holger Andersson försäkrat sig om ett exemplar. Genom spelmäns uppteckningar, genom s. k. klockarenotböcker och andra notsamlingar har länets spelmansförbund över 2,000 sörmåländska melodier i sitt arkiv. Landstinget har beviljat anslag och därigenom har möjligheter skapats att ge ut detta låthäfte.

Landets främste folkmusikexpert, amanuensen vid Musikhistoriska museet i Stockholm, Olof Andersson, har givit samlingen de allra bästa vitsord. Olof Andersson var som bekant den, som fullföljde det stora av svenska staten bekostade samlingsverket Svenska låtar, vilket innehöll över tiotusen melodier och troligen är det största i sitt slag i världen.

Verket 56 sörmåländska låtar är mycket representativt och synnerligen omväxlande. Det har varit ganska mödosamt att välja ut numren i det omfattande arkivet. Låthäftet innehåller visor av alla de slag. En del av dem härstammar från 1700- och 1800-talen och har hittills inte gått att uppbbringa i handeln. Huvudparten

av melodierna är arrangerade för trio, 2 fioler och altfiol. Spelmansförbundets ordförande, folkskollärare Gustaf Wetter i Katrineholm, framhåller, att alla spelmanslag inte har tillgång till viola eller någon spelman, som behärskar c-klaven. I detta fall har man nämligen arrangerat låtarna för framtida behov. Med den utveckling, som spelmansrörelsen nu tagit, torde det inte dröja många år, förrän det finns en violaspelare i de flesta spelmanslag.

— Låthäftet innehåller ett flertal pärlor, och det har blivit välkommet överallt, berättar förläggaren. Vi hade inte hunnit ge ut det, förrän ett hundratal förfrågningar hade inströmmat. De sörmåländska låtarna skall nu spridas land och rike kring och de skall som sagt inte bara stanna inom Sverige utan även exporteras.

I främsta hand har vi intressenter i Amerika och för egen del har jag ett par män, som uppsöker svensk-amerikanerna och bland dem har vi en icke ofördelaktig marknad. Och jag tror nog, att amerikanerna skall tycka om den sörmåländska folkmusiken. Det är något soligt och ljus över hela produktionen. I Dalarna har folkmusiken sin starkaste förankring men där blir den genast

kärvare och i Hälsingland präglas den bl. a. av en viss "vildhet".

Hr Andersson har i första hand fäst sig för en Brudmarsch från Sundby socken, som han betecknar som det vackraste han hört i genren.

Och han får härvidlag medhåll av ett par närvarande västkustspelemän. Godsägare Ivar Hultström i Flodafors har komponerat I vårskogen, ett stycke som karakteriseras som angenämt och lättfattligt. Det förespås för övrigt komma att göra en stor succé. Sörmland har som bekant det äldsta spelmansförbundet i landet. Det bildades midsommardagen 1925 i Malmköping. Förbundet har tidigare utgivit två häften och kan ekonomiska förutsättningar skapas, kommer detta tredje låthäfte att följask av fler.

Bland de 56 låtarna är hela länet representerat. Flera av Sörmlands kända spelmän återfinns bland upptecknarna: Gustaf Andersson, Mörkö, Axel Axelsson, Östtorp, Husby, Råby, Ferdinand Gustafsson, Björkvik, Rikard Forsman, Oxelösund, Anders Gustaf Eriksson, Hägerbo, Flodafors, Carl Erik i Lind, Sköldinge, P. A. Appelqvist, Stigtomta, A. G. Rosenberg, Flodafors, C. G. Axelsson, Flodafors, August Hagberg, Skansen, Skebokvarn, Emil Söderqvist, Flen, F. W. Larsson, Hälleforsnäs, Karl Johan Kjellman, Sköldinge, Robert Nordström, Lerbo, Oskar Sjöberg, Rockelsta, Helgesta, Anders Andersson, Lästinge, och Ivar Hultström, Flodafors. Arrangemangen har utförts av bl. a. amanuensen Olof Andersson, tonsättaren Lennart Lundén, civiling. Åke Käell, ingenjör J. A. Carlö, K. J. Kjellman, O. Styrlander samt folkskollärare G.

En spelmans jordafärd. De sörmåländska låtarna går ut i en upplaga på 2.000 exemplar, men man räknar med att snart få utge en andra upplaga. Den sörmåländska folkmusiken kan nu räkna med att bli känd över hela landet.

-hofen.

S.M. 3/5 1656 Sörmlandstoner

Folkmusiken har sina utpräglade dialekter. För kännaren är det ingen större konst att skilja den äkta hälsingepolskan från släktingarna i Dalarna och Uppland. Även i sådana fall där låtar lånats över gränserna har melodierna i sin nya miljö formats efter dialekten.

Vad den sörmåländska musiken beträffar, så är den starkt påverkad av högre ståndsmusik. I herrgårdarnas förlovade landskap har det spelats gravitetiska gavotter och galant fransk sällskapsmusik vid festerna, och spelmännen har lånat eller härmat i sina låtar.

Dessa »fina» drag framträder tydligt i de 56 sörmåländska låtar, som nyligen utgivits (Nordisk Folkmusiks förlag, Göteborg, pris 10:—). För utgåvan svarar den oförbrännelige spelmannen och folkskolläraren Gustav Wetter i Katrineholm. Låtarna som är arrangerade för två fioler och altfiol ger en god bild av herrgårdsländskapets folkmusik. Den knotvuxne hälsingespelmannen tycker kanske att många av låtarna är för kamarmusikaliska och »fina», men man bör som sagt tänka på arvsfaktorerna. Amanuensen vid Musikhistoriska museet, dr Olof Andersson, har arrangerat de flesta melodierna, vilket borgar för att grundtexten följts.

Aron H—g.

NORDISKA NATIONALMELODIER

— Sörmland är att gratulera till att äga detta stora låt-arkiv, säger hr Andersson. De flesta spelmansförbund har inte lyckats samla så många noter. Och det torde inte vara lätt att reparera den skadan vid det här laget. När den äldre spelmansgenerationen försvinner, följer också många låtar med i graven.

På lediga stunder arbetar hr Andersson på ett stort album, som han ämnar ge titeln Nordiska nationalmelodier — visor, låtar, lekar och skillingtryck. Det skall innehålla flera hundra av våra vackraste melodier bl. a. från Sörmland, och förläggaren har redan försäkrat sig om medverkan av flera av landets allra bästa krafter på respektive områden. Arbetet beräknas ta två år i anspråk och det skall också omfattas melodier från Norge och Finland. Anledningen till att hr Andersson började arbeta med denna samling av nordiska nationalmelodier är det stora intresset för musiken och de många förfrågningar, som gjorts från folk med nordisk härstamning på skilda håll i världen, företrädesvis i USA. Folkmusiken är ingalunda på tillbakagång utan intresset tycks vara i ständigt stigande. Där om vittnar bl. a. en alltmer ökad efterfrågan på noter.

Förlaget är 30 år gammalt och det startades av fyra syskon från Bollnäs men köptes sedermera av hr Andersson. Den största framgången hittills är Fiolen min av Jon Erik Öst och hans sons tonsättning av Dan Anderssons dikt: